ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 16ης Ιουλίου 2009 *

Στην υπόθεση C-189/08,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, υποβληθείσα από το Hoge Raad der Nederlanden (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 4ης Απριλίου 2008, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Μαΐου 2008, στο πλαίσιο της δίκης

Zuid-Chemie BV

κατά

Philippo's Mineralenfabriek NV/SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, M. Ilešič, A. Tizzano, E. Levits (εισηγητή) και J.-J. Kasel, δικαστές

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γενικός εισαγγελέας: J. Mazák
γραμματέας: R. Şereş, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της συνεδριάσεως της 23ης Απριλίου 2009,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Zuid-Chemie BV, εκπροσωπούμενη από τον P. Knijp, advocaat,

— η Philippo's Mineralenfabriek NV/SA, εκπροσωπούμενη από τον M. Polak, advocaat,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις C. Wissels και M. Noort,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την A.-M. Rouchaud-Joët και τον P. van Nuffel,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς την ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 5, σημείο 3, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Zuid-Chemie BV (στο εξής: Zuid-Chemie), επιχειρήσεως παρασκευής λιπασμάτων η οποία εδρεύει στο Sas van Gent (Κάτω Χώρες), και της Philippo's Mineralenfabriek NV/SA (στο εξής: Philippo's), η οποία είναι εγκατεστημένη στο Essen (Βέλγιο), σχετικά με την παράδοση από την τελευταία στη Zuid-Chemie ενός μολυσμένου προϊόντος που χρησιμοποιήθηκε για την παρασκευή λιπασμάτων.

Το νομικό πλαίσιο

3 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού 44/2001, το οποίο περιλαμβάνεται στο επιγραφόμενο «Γενικές διατάξεις» τμήμα 1 του κεφαλαίου ΙΙ:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

4 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού ορίζει:

«Τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους μπορούν να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου κράτους μέλους μόνο σύμφωνα με τους κανόνες που περιλαμβάνονται στα τμήματα 2 έως 7 του παρόντος κεφαλαίου.»

5 Το άρθρο 5 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο περιλαμβάνεται στο επιγραφόμενο «Ειδικές δικαιοδοσίες» τμήμα 2 του ίδιου κεφαλαίου ΙΙ, ορίζει:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

[…]

3) ως προς ενοχές εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη ή ενδέχεται να συμβεί το ζημιογόνο γεγονός·

[…]».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

6 Η Zuid-Chemie είναι επιχείρηση παρασκευής λιπασμάτων η οποία, τον Ιούλιο του 2000, αγόρασε από την HCI Chemicals Benelux BV (στο εξής: HCI), επιχείρηση εγκατεστημένη στο Ρότερνταμ (Κάτω Χώρες), δύο παρτίδες ενός προϊόντος που αποκαλείται «micromix».

7 Η HCI, η οποία δεν έχει τη δυνατότητα να παρασκευάσει η ίδια το micromix, το παρήγγειλε από την Philippo's και της παρέσχε τις αναγκαίες πρώτες ύλες για την παρασκευή του προϊόντος αυτού, με εξαίρεση μιας από αυτές. Σε συνεννόηση με την HCI, η Philippo's αγόρασε αυτή την ελλείπουσα πρώτη ύλη, δηλαδή θειικό ψευδάργυρο, από τον G. J. de Poorter, ενεργούντα υπό την ονομασία Poortershaven, στο Ρότερνταμ.

8 Η Philippo's παρασκεύασε το micromix στο εργοστάσιό της στο Βέλγιο όπου η Zuid-Chemie ήλθε για να παραλάβει το προϊόν αυτό.

9 Η Zuid-Chemie μεταποίησε το εν λόγω micromix για να παραγάγει διάφορες παρτίδες λιπασμάτων στο εργοστάσιό της στις Κάτω Χώρες και μετά πώλησε και απέστειλε ένα μέρος από αυτές σε πελάτες της.

10 Στη συνέχεια, προέκυψε ότι η περιεκτικότητα σε θειικό κάδμιο του ψευδαργύρου που πωλήθηκε από την Poortershaven ήταν υπερβολικά υψηλή, οπότε το λίπασμα δεν μπορούσε πια να χρησιμοποιηθεί ή μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μόνο σε μικρότερο βαθμό, πράγμα που, κατά τη Zuid-Chemie, της προκάλεσε ζημία.

11 Στις 17 Ιανουαρίου 2003, η Zuid-Chemie άσκησε κατά της Philippo's αγωγή ενώπιον του Rechtbank Middelburg (Κάτω Χώρες), από το οποίο ζήτησε να διαπιστώσει ότι η

Philippo's είναι υπεύθυνη για τη ζημία που υπέστη και να υποχρεώσει την επιχείρηση αυτή να της καταβάλει διάφορα ποσά σε σχέση με τη ζημία που θεωρεί ότι υπέστη, καθώς και αποζημίωση πλέον τόκων και εξόδων.

12 Με απόφαση της 10ης Δεκεμβρίου 2003, το Rechtbank Middelburg έκρινε ότι δεν έχει δικαιοδοσία με το σκεπτικό ότι, για την εφαρμογή του άρθρου 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001, η έννοια του «τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» καλύπτει τόσο τον τόπο του αιτιώδους γεγονότος («Handlungsort») όσο και τον τόπο όπου επήλθε η αρχική ζημία («Erfolgsort»). Πάντως, όσον αφορά τον τόπο επελεύσεως της ζημίας, το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι η αρχική ζημία που υπέστη η Zuid-Chemie επήλθε στο Essen, δεδομένου ότι εκεί η επιχείρηση αυτή παρέλαβε το μολυσμένο προϊόν.

13 Ενώπιον του Gerechtshof te 's-Gravenhage (Εφετείου Χάγης), οι διάδικοι δεν αμφισβήτησαν ότι το Essen είναι ο τόπος του αιτιώδους γεγονότος, καθόσον εκεί παρήχθη το μολυσμένο micromix. Όσον αφορά τον τόπο επελεύσεως της ζημίας, το δικαστήριο αυτό επικύρωσε την απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου. Εν προκειμένω, εκτίμησε ότι το καθοριστικό στοιχείο είναι η φερόμενη άδικη συμπεριφορά της Philippo's και όχι το γεγονός ότι το μολυσμένο micromix μόλυνε το λίπασμα που η Zuid-Chemie παρασκεύασε στις Κάτω Χώρες. Έτσι, η (αρχική) ζημία που υπέστη η τελευταία επιχείρηση επήλθε στο Essen, καθόσον το μολυσμένο προϊόν τής παραδόθηκε «εκ του εργοστασίου».

14 Η Zuid-Chemie υπέβαλε κατά της αποφάσεως του Gerechtshof te 's-Gravenhage αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου. Το τελευταίο έκρινε ότι η αντιδικία αφορά την έννοια του «τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» κατά το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 και ότι ερμηνεία της έννοιας αυτής είναι αναγκαία για να λυθεί η διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί.

15 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hoge Raad der Nederlanden αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Όταν υπάρχει άδικη συμπεριφορά όπως η συμπεριφορά που αποτελεί την ιστορική βάση της αγωγής της Zuid-Chemie, ποια ζημία πρέπει να θεωρηθεί ως η αρχική ζημία που προκλήθηκε από τη συμπεριφορά αυτή: η ζημία που απέρρευσε από την παράδοση του ελαττωματικού προϊόντος ή η ζημία που απέρρευσε από τη φυσιολογική χρήση του προϊόντος για τον σκοπό για τον οποίο αυτό προορίζεται;

2) Στην περίπτωση που ισχύει το τελευταίο, δύναται τότε ο τόπος όπου επήλθε η ζημία αυτή να θεωρηθεί ως "ο τόπος όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός" κατά το άρθρο 5, αρχή και σημείο 3, του κανονισμού [44/2001] μόνον αν η ζημία συνίσταται σε φυσική βλάβη προσώπων ή πραγμάτων ή τούτο είναι δυνατόν και όταν (στο στάδιο αυτό) έχει προκληθεί μόνο οικονομική ζημία;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

16 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά στην ουσία αν το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, στο πλαίσιο διαφοράς όπως αυτή της κύριας δίκης, με τις λέξεις «τόπος όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» δηλώνεται ο τόπος παραδόσεως του ελαττωματικού προϊόντος στον αγοραστή ή ο τόπος όπου επήλθε η αρχική ζημία λόγω της φυσιολογικής χρήσεως του προϊόντος για τον σκοπό για τον οποίο αυτό προορίζεται.

17 Για να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει να υπομνησθεί, αφενός, ότι, κατά πάγια νομολογία, οι διατάξεις του κανονισμού 44/2001 πρέπει να ερμηνεύονται αυτοτελώς, λαμβανομένων υπόψη του συστήματος και των σκοπών του (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 2ας Οκτωβρίου 2008, C-372/07, Hassett και Doherty, Συλλογή 2008, σ. I-7403, σκέψη 17, και της 23ης Απριλίου 2009, C-167/08, Draka NK Cables κ.λπ., Συλλογή 2009, σ. I-3477, σκέψη 19).

18 Αφετέρου, εφόσον πλέον ο κανονισμός 44/2001 αντικαθιστά, στις σχέσεις των κρατών μελών, τη Σύμβαση της 27ης Σεπτεμβρίου 1968 για τη διεθνή δικαιοδοσία και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 1982, L 388, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με τις διαδοχικές συμβάσεις για την προσχώρηση των νέων κρατών μελών στη Σύμβαση αυτή (στο εξής: Σύμβαση των Βρυξελλών), η ερμηνεία που έχει δοθεί από το Δικαστήριο όσον αφορά τις διατάξεις της Συμβάσεως αυτής ισχύει και για τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού, όταν οι διατάξεις των κοινοτικών αυτών πράξεων μπορούν να χαρακτηριστούν ως ισοδύναμες.

19 Πάντως, οι σχετικές με την υπό κρίση υπόθεση διατάξεις του κανονισμού 44/2001 απορρέουν από το ίδιο σύστημα με εκείνες της Συμβάσεως των Βρυξελλών και, επιπλέον, έχουν συνταχθεί σχεδόν κατά πανομοιότυπο τρόπο. Λαμβανομένης υπόψη της ισοδυναμίας αυτής, πρέπει, σύμφωνα με τη δέκατη ένατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 44/2001, να διασφαλιστεί η ερμηνευτική συνέχεια των δύο αυτών πράξεων (βλ. αποφάσεις Draka NK Cables κ.λπ., προαναφερθείσα, σκέψη 20, και της 14ης Μαΐου 2009, C-180/06, Ilsinger, Συλλογή 2009, σ. I-3961, σκέψη 58).

20 Έτσι, πρέπει να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει διαπιστώσει, κατά την ερμηνεία του άρθρου 5, σημείο 3, της Συμβάσεως των Βρυξελλών, ότι το προβλεπόμενο στον τίτλο ΙΙ της Συμβάσεως αυτής σύστημα διεθνούς δικαιοδοσίας στηρίζεται στον βασικό κανόνα του άρθρου 2, πρώτο εδάφιο, της εν λόγω Συμβάσεως, σύμφωνα με τον οποίο τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους αυτού, ανεξαρτήτως της ιθαγένειας των διαδίκων (απόφαση της 10ης Ιουνίου 2004, C-168/02, Kronhofer, Συλλογή, σ. I-6009, σκέψη 12).

21 Μόνο κατά παρέκκλιση από αυτή τη θεμελιώδη αρχή της δικαιοδοσίας των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του εναγομένου ο τίτλος ΙΙ, τμήμα 2, της Συμβάσεως των Βρυξελλών προβλέπει ορισμένες ειδικές βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας, στις οποίες περιλαμβάνεται αυτή του άρθρου 5, σημείο 3, της Συμβάσεως αυτής (προαναφερθείσα απόφαση Kronhofer, σκέψη 13).

22 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι εν λόγω κανόνες περί ειδικών βάσεων διεθνούς δικαιοδοσίας χρήζουν στενής ερμηνείας, μη επιτρέποντας ερμηνεία που να βαίνει πέραν των περιπτώσεων που ρητώς προβλέπει η εν λόγω Σύμβαση (βλ. αποφάσεις της 27ης Σεπτεμβρίου 1988, 189/87, Καλφέλης, Συλλογή 1988, σ. 5565, σκέψη 19, και της 15ης Ιανουαρίου 2004, C-433/01, Blijdenstein, Συλλογή 2004, σ. I-981, σκέψη 25, και Kronhofer, προαναφερθείσα, σκέψη 14).

23 Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία, στην περίπτωση κατά την οποία ο τόπος όπου έλαβε χώρα το γεγονός που δύναται να στοιχειοθετήσει ευθύνη εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας δεν συμπίπτει με τον τόπο όπου το γεγονός αυτό προκάλεσε ζημία, η περιλαμβανόμενη στο άρθρο 5, σημείο 3, της Συμβάσεως των Βρυξελλών έκφραση «τόπος όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι αφορά τόσο τον τόπο επελεύσεως της ζημίας όσο και τον τόπο του αιτιώδους γεγονότος, οπότε ο εναγόμενος δύναται να εναχθεί, κατ' επιλογήν του ενάγοντος, ενώπιον του δικαστηρίου του ενός ή του άλλου τόπου (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 30ής Νοεμβρίου 1976, 21/76, Bier, αποκαλούμενη «Ορυχεία ανθρακικού καλίου της Αλσατίας», Συλλογή τόμος 1976, σ. 613, σκέψεις 24 και 25· της 1ης Οκτωβρίου 2002, C-167/00, Henkel, Συλλογή 2002, σ. I-8111, σκέψη 44· της 5ης Φεβρουαρίου 2004, C-18/02, DFDS Torline, Συλλογή 2004, σ. I-1417, σκέψη 40, και Kronhofer, προαναφερθείσα, σκέψη 16).

24 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι ο περιλαμβανόμενος στο άρθρο 5, σημείο 3, της Συμβάσεως των Βρυξελλών κανόνας περί ειδικής βάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας στηρίζεται στην ύπαρξη ιδιαιτέρως στενού συνδέσμου μεταξύ της διαφοράς και του δικαστηρίου του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός, συνδέσμου ο οποίος δικαιολογεί την απονομή διεθνούς δικαιοδοσίας στο τελευταίο για λόγους ορθής απονομής της δικαιοσύνης και αποτελεσματικής οργανώσεως της δίκης (βλ., στο ίδιο πνεύμα, μεταξύ άλλων, αποφάσεις Ορυχεία ανθρακικού καλίου της Αλσατίας, προαναφερθείσα, σκέψη 11· της 11ης Ιανουαρίου 1990, C-220/88, Dumez France και Tracoba, Συλλογή 1990, σ. I-49, σκέψη 17· της 7ης Μαρτίου 1995, C-68/93, Shevill κ.λπ., Συλλογή 1995, σ. I-415, σκέψη 19, και της 19ης Σεπτεμβρίου 1995, C-364/93, Marinari, Συλλογή 1995, σ. I-2719, σκέψη 10). Συγκεκριμένα, ο δικαστής του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός είναι συνήθως ο πιο κατάλληλος να αποφανθεί, ιδίως δε για λόγους εγγύτητας με τη διαφορά και εύκολης διεξαγωγής των αποδείξεων (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Henkel, σκέψη 46).

25 Οι διάδικοι της κύριας δίκης ναι μεν δεν αμφισβητούν, όπως σημειώθηκε στη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως, ότι το Essen είναι ο τόπος του αιτιώδους γεγονότος («Handlungsort»), πλην όμως αντιδικούν όσον αφορά τον καθορισμό του τόπου όπου επήλθε η ζημία («Erfolgsort»).

26 Κατά τη νομολογία που παρατέθηκε στη σκέψη 23 της παρούσας αποφάσεως, ο τελευταίος τόπος είναι εκείνος όπου προκλήθηκε ζημία από το γεγονός που δύναται να στοιχειοθετήσει ευθύνη εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας.

27 Πάντως, δεν μπορεί να γίνει σύγχυση μεταξύ του τόπου επελεύσεως της ζημίας και του τόπου όπου έλαβε χώρα το γεγονός που έβλαψε το ίδιο το προϊόν, ο δε τόπος αυτός είναι ο τόπος όπου έλαβε χώρα το αιτιώδες γεγονός. Αντιθέτως, ο τόπος «πραγματοποιήσεως της ζημίας» (βλ. προαναφερθείσες αποφάσεις Ορυχεία ανθρακικού καλίου της Αλσατίας, σκέψη 15, και Shevill κ.λπ., σκέψη 21) είναι εκείνος όπου το γενεσιουργό της ζημίας γεγονός παράγει τα ζημιογόνα αποτελέσματά του, δηλαδή ο τόπος στον οποίο εμφανίζεται με συγκεκριμένο τρόπο η ζημία που προκλήθηκε από το ελαττωματικό προϊόν.

28 Συγκεκριμένα, πρέπει να υπομνησθεί ότι η νομολογία διακρίνει σαφώς μεταξύ της ζημίας και του γεγονότος από το οποίο απορρέει η ζημία αυτή, θεωρουμένου εν προκειμένω ότι ευθύνη εξ αδικοπραξίας ή οιονεί αδικοπραξίας δύναται να στοιχειοθετηθεί μόνον υπό την προϋπόθεση ότι μπορεί να αποδειχθεί αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ των δύο αυτών στοιχείων (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Ορυχεία ανθρακικού καλίου της Αλσατίας, σκέψη 16).

29 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, ο τόπος επελεύσεως της ζημίας δεν μπορεί παρά να είναι το εργοστάσιο της Zuid-Chemie στις Κάτω Χώρες, όπου το micromix, το οποίο είναι το ελαττωματικό προϊόν, μεταποιήθηκε σε λίπασμα, προκαλώντας στο τελευταίο υλική βλάβη την οποία υπέστη η Zuid-Chemie και η οποία υπερβαίνει την εγγενή βλάβη του ίδιου του micromix.

30 Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι η κατά τα ανωτέρω αναγνωρισθείσα υπέρ της Zuid-Chemie διεθνής δικαιοδοσία των ολλανδικών δικαστηρίων καθιστά δυνατό, ιδίως δε για τους λόγους που εκτίθενται στη σκέψη 24 της παρούσας αποφάσεως, να αποφανθεί το πιο κατάλληλο δικαστήριο και, επομένως, να παραγάγει πλήρως τα αποτελέσματά του ο κανόνας ειδικής δικαιοδοσίας ο οποίος περιέχεται στο άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001.

31 Εν προκειμένω, είναι χρήσιμο να υπομνησθεί ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει, ερμηνεύοντας το άρθρο 5, σημείο 3, της Συμβάσεως των Βρυξελλών υπό την έννοια ότι η διάταξη αυτή αφορά όχι μόνον τον τόπο του αιτιώδους γεγονότος αλλά και τον τόπο όπου επήλθε η ζημία, ότι η επιλογή μόνον του τόπου του αιτιώδους γεγονότος θα είχε ως αποτέλεσμα να προκληθεί, σε σημαντικό αριθμό περιπτώσεων, σύγχυση όσον αφορά τις βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπουν τα άρθρα 2 και 5, σημείο 3, της εν λόγω Συμβάσεως, οπότε η τελευταία διάταξη θα έχανε στο μέτρο αυτό την αποτελεσματικότητά της (βλ. προαναφερθείσες αποφάσεις Ορυχεία ανθρακικού καλίου της Αλσατίας, σκέψεις 15 και 20, και Shevill κ.λπ., σκέψη 22). Η εκτίμηση αυτή σχετικά με τη σύγχυση όσον αφορά τις βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας ισχύει κατά τον ίδιο τρόπο για το ενδεχόμενο να μη ληφθεί υπόψη τόπος επελεύσεως της ζημίας άλλος από τον τόπο του αιτιώδους γεγονότος.

32 Κατόπιν των ανωτέρω, το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, στο πλαίσιο διαφοράς όπως αυτή της κύριας δίκης, με τις λέξεις «τόπος όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» δηλώνεται ο τόπος όπου επήλθε η αρχική ζημία λόγω της φυσιολογικής χρήσεως του προϊόντος για τον σκοπό για τον οποίο αυτό προορίζεται.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

33 Για την περίπτωση που στο πρώτο ερώτημα δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού 44/2001 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι οι λέξεις «τόπος όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» αφορούν τον τόπο όπου επήλθε η αρχική ζημία λόγω της φυσιολογικής χρήσεως του προϊόντος για τον σκοπό για τον οποίο αυτό προορίζεται, το αιτούν δικαστήριο ερωτά επιπλέον αν η ζημία αυτή πρέπει να συνίσταται σε μια φυσική βλάβη προσώπων ή πραγμάτων ή αν μπορεί να πρόκειται (στο στάδιο αυτό) για αμιγώς οικονομική ζημία.

34 Εν προκειμένω, πρέπει να υπομνησθεί, όπως ελέχθη στις σκέψεις σκέψεις 9 και 10 της παρούσας αποφάσεως, ότι η από τη Zuid-Chemie μεταποίηση του μολυσμένου micromix σε λίπασμα είχε ως αποτέλεσμα να χρησιμοποιηθεί το τελευταίο σε μικρότερο βαθμό ή να γίνει άχρηστο, πράγμα που, κατά τη Zuid-Chemie, της προκάλεσε ζημία.

35 Εφόσον η αρχική ζημία που υπέστη η Zuid-Chemie συνίστατο σε φυσική βλάβη πραγμάτων, διαπιστώνεται ότι είναι υποθετικό το ζήτημα αν μια αμιγώς οικονομική ζημία αρκεί, στο στάδιο αυτό, για να δοθεί η ερμηνεία που εκτίθεται στη σκέψη 32 της παρούσας αποφάσεως.

36 Κατόπιν της διαπιστώσεως αυτής και λαμβανομένου υπόψη του καθήκοντος που έχει ανατεθεί στο Δικαστήριο, το οποίο συνίσταται στο να συμβάλλει στην απονομή της δικαιοσύνης εντός των κρατών μελών και όχι στο να διατυπώνει συμβουλευτικές γνώμες επί γενικών ή υποθετικών ζητημάτων (απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2007, C-62/06, ZF Zefeser, Συλλογή 2007, σ. I-11995, σκέψη 15), παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

37 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 5, σημείο 3, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, στο πλαίσιο διαφοράς όπως αυτή της κύριας δίκης, με τις

λέξεις «τόπος όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός» δηλώνεται ο τόπος όπου επήλθε η αρχική ζημία λόγω της φυσιολογικής χρήσεως του προϊόντος για τον σκοπό για τον οποίο αυτό προορίζεται.

(υπογραφές)